

ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΓΚΥΡΙΑΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2017

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΛΙΜΑ (ΕΛΛΑΔΑ – ΕΕ-28– ΕΥΡΩΖΩΝΗ)

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ –ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ –ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ – ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ (ΕΛΛΑΔΑ – ΕΕ-28– ΕΥΡΩΖΩΝΗ)

10 Ιανουαρίου 2018

Το IOBE διεξάγει κάθε μήνα από το 1981 Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας στις επιχειρήσεις στους τέσσερις τομείς της οικονομίας και, από τον Μάιο του 2008, και στους καταναλωτές. Οι έρευνες αποτελούν μέρος του κοινού εναρμονισμένου προγράμματος που χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (DG ECFIN) και τα αποτελέσματά τους χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του δείκτη οικονομικού κλίματος σε Ελλάδα και στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, ενώ δημοσιεύονται αναλυτικά στις εκδόσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι αναλύσεις που δημοσιεύονται κάθε μήνα με τη μορφή αυτής της έκδοσης στηρίζονται στα πρωτογενή, αναλυτικά στοιχεία για πάνω από 1000 επιχειρήσεις και αντιπροσωπευτικό δείγμα 1500 καταναλωτών, όπως προκύπτουν από τις έρευνες που διεξάγει αποκλειστικά και μόνο το IOBE για την Ελλάδα για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Επόμενο δελτίο: **01/02/2018**

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΛΙΜΑ: ΕΕ-28, ΕΥΡΩΖΩΝΗ, ΕΛΛΑΔΑ**Ε.Ε – ΕΥΡΩΖΩΝΗ: Βελτίωση του οικονομικού κλίματος σε Ευρωζώνη και ΕΕ**

Τον Δεκέμβριο, ο δείκτης οικονομικού κλίματος κινείται εκ νέου ανοδικά στην Ευρωζώνη, αυξανόμενος κατά 1,4 μονάδες (στις 116 μον.) - στην καλύτερη επίδοσή του από τον Οκτώβριο του 2000 - αλλά και στην ΕΕ, κατά 1,6 μονάδες (στις 115,9) - στην καλύτερη επίδοση από τον Αύγουστο του 2000.

Συγκεκριμένα, στην **Ευρωζώνη**, η βελτίωση των προσδοκιών στις **Κατασκευές** (+1,2) συνοδεύεται από έντονη άνοδο του δείκτη στο **Λιανικό εμπόριο** (+1,9) και τις **Υπηρεσίες** (+2), ενώ υψηλότερα κινείται ο δείκτης και στη **Βιομηχανία** (+1) και ελαφρώς στην **καταναλωτική εμπιστοσύνη** (+0,5). Σε επίπεδο των μεγαλύτερων οικονομιών της Ευρωζώνης, ο δείκτης βελτιώνεται στην Γαλλία (+2,3), την Ολλανδία (+0,7) και την Γερμανία (+1,6), παραμένει αμετάβλητος στην Ιταλία (+0,0) και επιδεινώνεται στην Ισπανία (-0,8).

Σε επίπεδο **ΕΕ**, καταγράφεται αισθητή άνοδος στον δείκτη κλίματος στο Ηνωμένο Βασίλειο (+3,6), ενώ και στην Πολωνία σημειώνεται ανάκαμψη (+1,2). Σε τομεακό επίπεδο, οι προσδοκίες ακολουθούν την τάση της Ευρωζώνης, με εξαίρεση το Λιανικό εμπόριο και την καταναλωτική εμπιστοσύνη, όπου και καταγράφεται σχετική σταθερότητα. Αναλυτικότερα:

- Στη **Βιομηχανία**, οι δείκτες προσδοκιών διαμορφώθηκαν στις +8,8 και +9,1 μονάδες σε ΕΕ και Ευρωζώνη. Οι προσδοκίες για την εξέλιξη της παραγωγής μεταβάλλονται θετικά στην Ευρωζώνη, ενώ οι εκτιμήσεις για τα επίπεδα παραγγελιών και ζήτησης παραμένουν στα ίδια επίπεδα, με τα αποθέματα να μεταβάλλονται αρνητικά και στις δύο ζώνες.
- Στις **Υπηρεσίες**, οι δείκτες προσδοκιών διαμορφώθηκαν στις +16,1 και +18,4 μονάδες σε ΕΕ και Ευρωζώνη αντίστοιχα. Οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την τρέχουσα δραστηριότητά τους μεταβάλλονται θετικά, όπως και οι αντίστοιχες για την τρέχουσα ζήτηση και οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξή της σε ΕΕ και Ευρωζώνη.
- Στο **Λιανικό Εμπόριο**, οι σχετικοί δείκτες διαμορφώθηκαν στις +6,1 και +6,2 μονάδες αντίστοιχα στην ΕΕ και την Ευρωζώνη. Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα επιχειρηματική δραστηριότητα ανακάμπτουν και στις δύο ζώνες, ενώ οι εκτιμήσεις για τα αποθέματα υποδηλώνουν μικρή αποκλιμάκωση και οι προβλέψεις για τις πωλήσεις τους επόμενους μήνες χειροτερεύουν στην ΕΕ.
- Στις **Κατασκευές**, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών κινήθηκε στις +1,8 μονάδες στην ΕΕ και τις +2,7 μονάδες στην Ευρωζώνη. Οι προβλέψεις για το επίπεδο των εργασιών βελτιώνονται στην ΕΕ και οι προβλέψεις για την απασχόληση και στις δύο ζώνες, εντονότερα δε στην Ευρωζώνη.
- Ο **Δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης** διαμορφώνεται στις -0,6 και +0,5 μονάδες στην ΕΕ και την Ευρωζώνη αντίστοιχα. Οι προβλέψεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους δεν μεταβάλλονται, ενώ οι αντίστοιχες προβλέψεις για την γενική κατάσταση της οικονομίας ανακάμπτουν ελαφρά στην ΕΕ. Στην πρόθεση αποταμίευσης δεν καταγράφονται σημαντικές μεταβολές, ενώ οι προβλέψεις για την εξέλιξη της ανεργίας βελτιώνονται ήπια στην Ευρωζώνη.
- Τέλος, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Χρηματοοικονομικές Υπηρεσίες** (δεν περιλαμβάνεται στο δείκτη κλίματος) μεταβάλλεται θετικά στην ΕΕ (+22,8 από +19,2 μον.) και την

Ευρωζώνη (+23,2 από +20,2 μον.). Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων βελτιώνονται και στις δύο ζώνες, όπως και οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα πορεία της ζήτησης, αλλά και οι προβλέψεις της ζήτησης στο επόμενο τρίμηνο.

Πίνακας 1: Δείκτες Οικονομικού Κλίματος (1990-2016=100, εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)¹

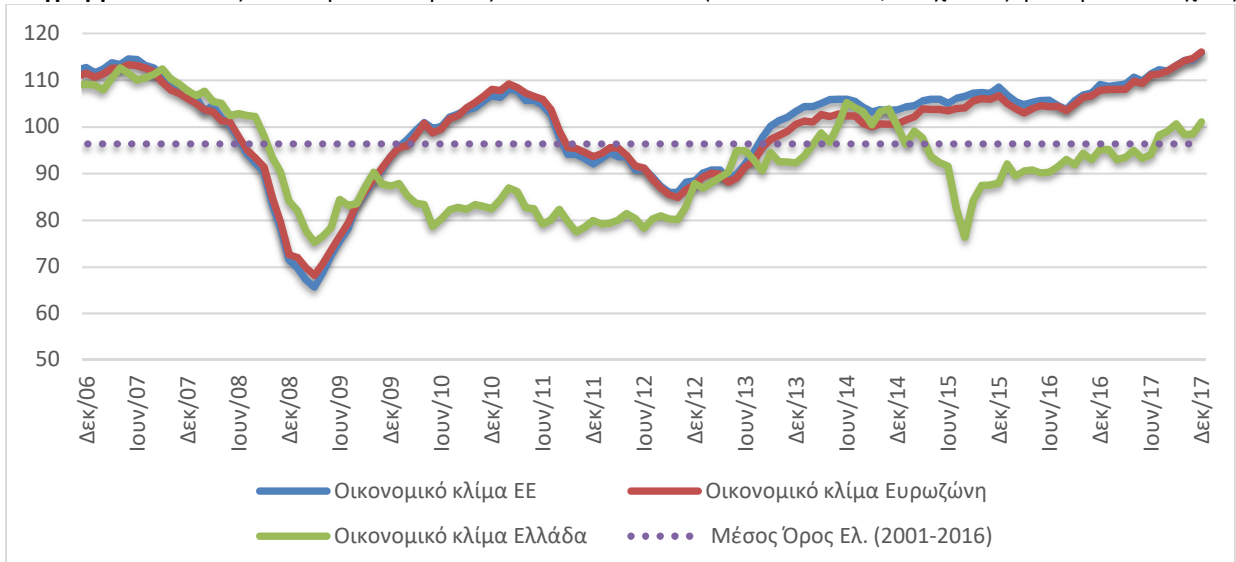
Περιοχή	Ακραίες τιμές		Μέσος όρος										
	Min	Max	2001-2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017				
ΕΕ-28	67,2 Μαρ-09	114,1 Ιουν-07	100,2	89,8	94,9	104,4	106,0	105,6	111,7				
Ευρωζώνη	70,0 Μαρ-09	113,5 Ιαν-01	99,6	89,9	93,2	101,3	104,1	104,7	111,3				
Ελλάδα	74,4 Μαρ-09	111,9 Απρ-04	95,9	80,9	91,6	100,5	89,7	91,8	96,6				
Περιοχή	2016												
	Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ	
ΕΕ-28	106,6	105,2	104,5	105,0	105,5	105,5	104,6	103,7	105,4	106,8	107,2	109,0	
Ευρωζώνη	105,0	103,9	102,9	103,9	104,5	104,3	104,4	103,4	104,8	106,3	106,5	107,8	
Ελλάδα	92,0	89,4	90,5	90,7	90,1	90,2	91,4	93,0	91,8	94,3	92,9	95,1	
Περιοχή	2017												
	Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ	
ΕΕ-28	108,6	108,9	109,1	110,6	109,8	111,3	112,2	111,9	113,1	114,2	114,3	115,9	
Ευρωζώνη	108,0	108,0	108,0	109,7	109,3	111,1	111,3	111,9	113,1	114,1	114,6	116,0	
Ελλάδα	95,1	92,9	93,4	94,9	93,2	94,0	98,2	99,0	100,6	98,3	98,4	101,0	

¹ Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος είναι το σταθμισμένο άθροισμα των Δεικτών Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία, τις Κατασκευές, το Λιανικό Εμπόριο, τις Υπηρεσίες και του Δείκτη Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης.

² Οι ακραίες τιμές αναφέρονται στην περίοδο 2001-2015, σε όλους τους πίνακες

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfín

Διάγραμμα 1: Δείκτες Οικονομικού Κλίματος Ε.Ε-28 και Ελλάδα (1990-2016=100, εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfín

ΕΛΛΑΔΑ: Βελτίωση στον δείκτη οικονομικού κλίματος, λόγω της Βιομηχανίας αλλά και της καταναλωτικής εμπιστοσύνης

Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος κινείται σε υψηλότερα επίπεδα τον Δεκέμβριο σε σχέση με τον Νοέμβριο, στις 101 (από 98,4) μονάδες. **Ο δείκτης ενισχύεται μετά από δύο μήνες υποχώρησης και επιτυγχάνει την υψηλότερη επίδοση από τον Νοέμβριο του 2014. Συνολικά άλλωστε, ο δείκτης κινήθηκε το 2017 σε επίπεδο υψηλότερο από το 2016 (96,2 μονάδες έναντι 91,8 μονάδων), εξέλιξη που είναι συνεπής και με τον θετικό ρυθμό ανάπτυξης στο έτος.** Στους επιμέρους τομείς της οικονομίας, η σταθερότητα του δείκτη σε Κατασκευές και Υπηρεσίες και η πτώση του στο Λιανικό Εμπόριο, αντισταθμίζεται από την άνοδο στη Βιομηχανία και την καταναλωτική εμπιστοσύνη. **Η βελτίωση των προσδοκιών τον Δεκέμβριο αντανακλά τη σχετική άμβλυση της αβεβαιότητας για την πορεία της οικονομίας και την ολοκλήρωση της τρίτης αξιολόγησης του τρέχοντος προγράμματος, χωρίς τις παρατεταμένες διαδικασίες προηγούμενων αξιολογήσεων.** Η βελτίωση των προσδοκιών στη βιομηχανία σχετίζεται με ενίσχυση των εξαγωγικών επιδόσεων, ενώ άνοδος της καταναλωτικής εμπιστοσύνης αντανακλά μικρότερη απαισιοδοξία για την πορεία της ανεργίας και την επίδρασή της στα νοικοκυριά. Η άνοδος του ελληνικού δείκτη εντάσσεται σε μια ισχυρή τάση συνολικής βελτίωσης κλίματος των προσδοκιών στο ευρωπαϊκό περιβάλλον, όπου τόσο τα νοικοκυριά, όσο και οι επιχειρήσεις παρουσιάζουν ενισχυμένη αισιοδοξία, παράλληλα με την εμπέδωση ισχυρών ρυθμών ανάπτυξης στις αντίστοιχες χώρες. Ο δείκτης στη χώρα μας, απέχει όμως ακόμη πολύ από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο.

Αναλυτικότερα:

- στη **Βιομηχανία**, οι προβλέψεις για την παραγωγή τους προσεχείς μήνες ενισχύονται, όπως και οι εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση, με το ισοζύγιο για τα αποθέματα να υποχωρεί να αποκλιμακώνεται υποδηλώνοντας σημαντική ρευστοποίηση.
- στις **Κατασκευές**, οι προβλέψεις για το πρόγραμμα εργασιών των επιχειρήσεων επιδεινώνονται, όμως αντισταθμίζονται από τις ανοδικές προβλέψεις για την απασχόληση
- στο **Λιανικό Εμπόριο**, οι εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις επιδεινώνονται, αντίθετα από τις προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξή τους, ενώ στις εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων καταγράφεται διόγκωση στο σχετικό δείκτη.
- στις **Υπηρεσίες**, οι θετικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων εξασθενούν, όπως και οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση, αλλά και οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξή της
- στην **Καταναλωτική Εμπιστοσύνη**, καταγράφεται σημαντική βελτίωση του ισοζυγίου για τις προβλέψεις της ανεργίας και τις προβλέψεις για την οικονομική κατάσταση της χώρας και ήπια βελτίωση στις προβλέψεις για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού και την πρόθεση αποταμίευσης.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ: Ανάκαμψη επιχειρηματικών προσδοκιών, βελτίωση στις εκτιμήσεις παραγγελιών και τρέχουσας ζήτησης

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία διαμορφώνεται τον Δεκέμβριο σε υψηλότερο επίπεδο από ότι τον Νοέμβριο, στις 97,7 (από 93,6) μονάδες, υψηλότερα έναντι και του αντίστοιχου περυσινού δείκτη (90,1 μον.). **Από τις βασικές μεταβλητές, οι εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση μεταβάλλονται θετικά, όπως και οι προβλέψεις για την παραγωγή τους προσεχείς μήνες, με το ισοζύγιο στις εκτιμήσεις για τα αποθέματα να αποκλιμακώνεται.** Αναλυτικά:

α) Σε **επίπεδο παραγγελιών και τρέχουσας ζήτησης**, ο αρνητικός δείκτης διαμορφώνεται τον Δεκέμβριο στις -11 (από -17) μονάδες, με το ¼ των επιχειρήσεων να δηλώνουν εκ νέου χαμηλές για την εποχή παραγγελίες και το 14% (από 8%) να αναφέρει το αντίθετο.

β) Στις **προβλέψεις για την εξέλιξη της παραγωγής τους προσεχείς 3-4 μήνες**, το σχετικό ισοζύγιο αυξάνεται στις +17 (από +14) μονάδες, με το 26% των επιχειρήσεων να προβλέπει και πάλι άνοδο της παραγωγής του το επόμενο τρίμηνο και ένα 9% (από 13%) μείωσή της.

γ) Ως προς τα **αποθέματα έτοιμων προϊόντων**, το σχετικό θετικό ισοζύγιο μειώνεται στις +7 (από +11) μονάδες, με το 18% των επιχειρήσεων να αναφέρει εκ νέου υψηλά για την εποχή αποθέματα και το 11% (από 8%) να δηλώνει το αντίθετο.

δ) Στους δείκτες **εξαγωγικής δραστηριότητας** καταγράφονται τον Δεκέμβριο ανοδικές τάσεις: οι θετικές **εκτιμήσεις για τις εξαγωγές κατά το τελευταίο τρίμηνο** εντείνονται ελαφρώς (στις +9 από +6 μον. το ισοζύγιο), ενώ και οι **προβλέψεις για εξαγωγές τους προσεχείς μήνες κερδίζουν έδαφος** (+21 από +17 μον. ο δείκτης), με το αρνητικό ισοζύγιο στις **εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση εξωτερικού** να διαμορφώνεται στις -5 (από -8) μονάδες.

ε) Οι **θετικές προβλέψεις για τις πωλήσεις τους προσεχείς μήνες** περιορίζονται ελαφρώς (στις +17 από +20 μον. το σχετικό ισοζύγιο), με το 27% (από 29%) των επιχειρήσεων να αναμένει άνοδο πωλήσεων το προσεχές χρονικό διάστημα και ένα 10% εκ νέου μείωσή τους. Ο δείκτης **εκτιμήσεων για τις τρέχουσες πωλήσεις** αυξάνεται ήπια στις +7 (από +5) μονάδες.

στ) Οι **μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής** μεταβάλλονται οριακά στους 4,6 (από 4,4), ενώ το **ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού** διαμορφώνεται στο 70,5% (από 69,3%).

ζ) Ο δείκτης **προβλέψεων για την απασχόληση** μεταβάλλεται θετικά, κατά 3 μονάδες, με το σχετικό ισοζύγιο να ισοσκελίζεται. Το ποσοστό των επιχειρήσεων το οποίο προβλέπει άνοδο απασχόλησης στο προσεχές τρίμηνο κινείται στο 13% (από 10%), έναντι ενός 13% που αναμένει και πάλι μείωσή της.

η) Οι **προβλέψεις για τις μεταβολές των τιμών** υποδηλώνουν σχετική σταθερότητα, με το 83% (από 79%) των επιχειρήσεων να μην αναμένει μεταβολές τους το επόμενο τρίμηνο και ένα 7% (από 10%) να προβλέπει μείωσή τους.

Σε επίπεδο βασικών τομέων, η τάση των προσδοκιών είναι σε όλους ανοδική. Αναλυτικά:

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στα **Καταναλωτικά αγαθά** βελτιώνεται τον Δεκέμβριο, φθάνοντας στις 95,7 (από 93,8) μονάδες. Η άνοδος του δείκτη προέρχεται από τη νέα μείωση των

αποθεμάτων (+6 από +10 μον. ο δείκτης) και τη βελτίωση του δείκτη προβλέψεων για την παραγωγή (στις +16 από +13 μον.), αφού στο ισοζύγιο παραγγελιών και εγχώριας ζήτησης καταγράφεται μικρή πτώση, της τάξης των 2 μονάδων (-13 μον.). Οι τάσεις στις εξαγωγικές μεταβλητές είναι κυρίως ανοδικές, ενώ στις προβλέψεις για την απασχόληση, το ισοζύγιο των -3 μονάδων τον προηγούμενο μήνα βελτιώθηκε, φθάνοντας τις +7 μονάδες. Οι προβλέψεις για τις τιμές υποδηλώνουν σταθερότητα (-5 από -6 μον. το ισοζύγιο), με το 86% (από 81%) των επιχειρήσεων να αναμένει άνοδό τους.

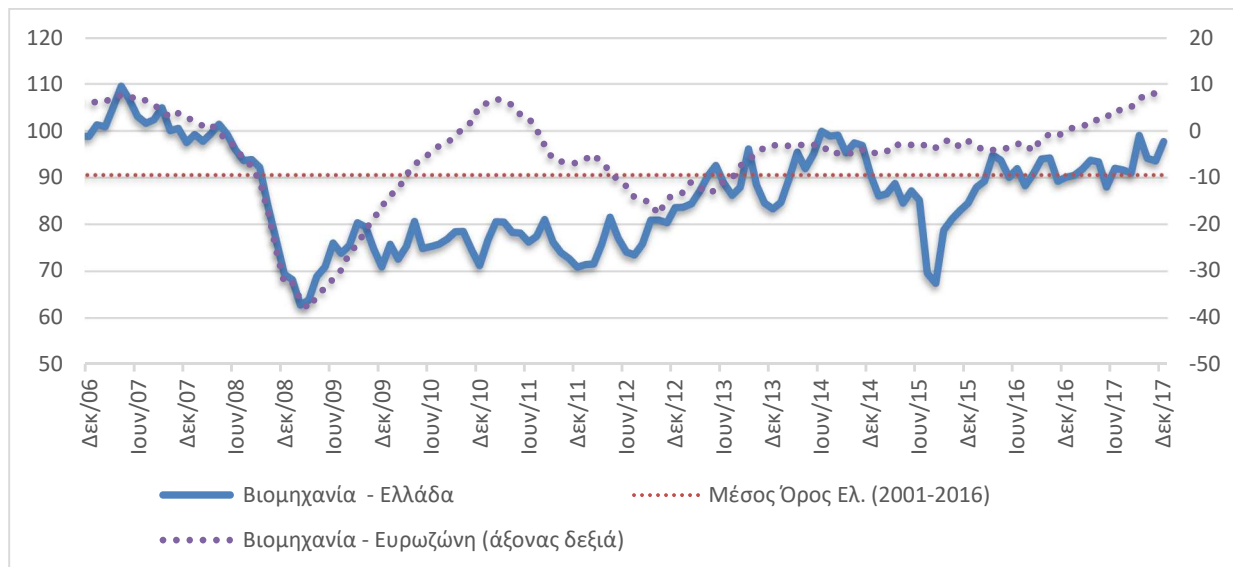
Πίνακας 2: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία

Τομέας		Ακραίες τιμές		Μέσος όρος								
Βιομηχανία (1996-2006=100)		Min	Max	2001-2017	2013	2014	2015	2016	2017			
		62,8 Φεβ-09	109,5 Απρ-07	90,2	87,8	94,6	81,9	91,2	93,0			
2016												
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ	
87,9	89,2	94,8	93,7	90,1	92,0	88,3	90,9	94,0	94,2	89,2	90,1	
2017												
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ	
90,5	91,8	93,7	93,3	88,0	92,0	91,6	91,0	99,0	94,1	93,6	97,7	

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις προβλέψεις παραγωγής, τις εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων και τις εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 2: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία (1996-2006=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfm. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από την DG Ecfm

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Κεφαλαιουχικά αγαθά** κέρδισε σημαντικό έδαφος τον Δεκέμβριο, φθάνοντας τις 105,3 (από 87,1) μονάδες. Το ισοζύγιο των προβλέψεων για την παραγωγή αυξήθηκε κατά 5 μονάδες, στις +25, ενώ ο αρνητικός δείκτης των εκτιμήσεων για τις παραγγελίες και τη ζήτηση αμβλύνθηκε έντονα, στις -11 (από -32) μονάδες. Η τάση στο ισοζύγιο εκτιμήσεων για τα αποθέματα υποδηλώνει έντονη αποκλιμάκωσή τους (στις -6 από +23 μον. ο δείκτης), ενώ στους δείκτες για τις εξαγωγικές προοπτικές, η τάση είναι πτωτική. Στις προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της απασχόλησης, το προηγούμενο σχετικό αρνητικό ισοζύγιο των -10 μονάδων μεταβάλλεται σε οριακά θετικό (+1 μονάδα). Ως προς τις τιμές, ο σχετικός ισοσκελισμένος δείκτης κινήθηκε οριακά προς τα κάτω, με το 87% των ερωτηθέντων να αναμένει σταθερότητα.

Ανοδικά κινήθηκε τον Δεκέμβριο σε σχέση με τον Νοέμβριο ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Ενδιάμεσα αγαθά**, ανερχόμενος στις 98,2 (από 95,1) μονάδες. Το ισοζύγιο των προβλέψεων για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της παραγωγής αυξήθηκε στις +17 (από +14) μονάδες, ενώ ο δείκτης εκτιμήσεων για το ύψος των αποθεμάτων κέρδισε 3 μονάδες (στις +12). Το αρνητικό ισοζύγιο των -19 μονάδων στις εκτιμήσεις για τις τρέχουσες παραγγελίες και τη ζήτηση αμβλύνθηκε, κατά 10 μονάδες. Η τάση στους εξαγωγικούς δείκτες ήταν ανοδική. Στον αντίποδα, ο δείκτης πρόβλεψης της βραχυπρόθεσμης απασχόλησης διαμορφώθηκε χαμηλότερα, στις -10 από -5 μον. Οι προσδοκίες για τις τιμές είναι ελαφρώς πληθωριστικές (+10 από +7 μον. ο σχετικός δείκτης), με τη μεγάλη πλειονότητα των επιχειρήσεων να προβλέπει σταθερότητα τιμών (79% από 76%).

ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ: Παραμένουν σε πολύ χαμηλά επίπεδα οι προσδοκίες, εκ νέου πτωτική τάση στις Ιδιωτικές Κατασκευές

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές ουσιαστικά παραμένει τον Δεκέμβριο στο επίπεδο του Νοεμβρίου, στις 40,3 (από 40) μονάδες, αισθητά χαμηλότερα έναντι της αντίστοιχης περυσινής επίδοσης (55,6 μον.). **Σε κλαδικό επίπεδο, η τάση είναι πτωτική στις Ιδιωτικές Κατασκευές και οριακά ανοδική στα Δημόσια Έργα. Από τις βασικές μεταβλητές του δείκτη, οι προβλέψεις για το πρόγραμμα εργασιών των επιχειρήσεων επιδεινώνονται, αλλά αντισταθμίζονται από τις ανοδικές προβλέψεις για την απασχόληση.** Αναλυτικά, ο δείκτης των -63 μονάδων στις προβλέψεις για το πρόγραμμα εργασιών των επιχειρήσεων υποχώρησε τον Δεκέμβριο στις -75 μονάδες, με το 78% (από 64%) των επιχειρήσεων να διατυπώνει απαισιόδοξες προβλέψεις για το επίπεδο των εργασιών του επόμενου τρίμηνο και το οριακό 1-2% να δηλώνει το αντίθετο. Στις προβλέψεις για την απασχόληση, ο σχετικός αρνητικός δείκτης αμβλύνεται στις -48 (από -61) μονάδες, με το 51% (από 66%) των ερωτηθέντων να προβλέπει μείωση των θέσεων εργασίας στον τομέα και το 3% (από 5%) άνοδο. Από τα υπόλοιπα στοιχεία δραστηριότητας, ο αρνητικός δείκτης των εκτιμήσεων για την τρέχουσα πορεία εργασιών των επιχειρήσεων διευρύνεται οριακά στις -49 (από -47) μονάδες, ενώ οι μήνες εξασφαλισμένης δραστηριότητας υποχωρούν στους 7,3 (από 8,8). Στο πεδίο των τιμών, οι αποπληθωριστικές προσδοκίες εντείνονται (στις -30 από -20 μον. το ισοζύγιο). Τέλος, το 11% (από 5%) από τις ερωτηθείσες επιχειρήσεις αναφέρει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία. Από τις υπόλοιπες, το 31% επισημαίνει τη χαμηλή ζήτηση, το 37% την ανεπαρκή χρηματοδότηση και το 20% τους υπόλοιπους συγκυριακούς παράγοντες ως βασικότερα εμπόδια στη λειτουργία του.

Αναλυτικά στους επιμέρους κλάδους:

Καθοδικά κινήθηκε για έναν ακόμα μήνα τον Δεκέμβριο ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Ιδιωτικές Κατασκευές**, στις 68,6 (από 83,4 τον Νοέμβριο) μονάδες, κατώτερα έναντι του αντίστοιχου περυσινού του επιπέδου (80,9 μον.). Ο δείκτης πρόβλεψης για το επίπεδο προγραμματισμένων εργασιών χάνει αισθητά έδαφος, καθώς διαμορφώνεται στις -49 (από -22) μονάδες, ενώ και οι προβλέψεις για την απασχόληση του κλάδου επιδεινώνονται (στις -9 από -6 μον. ο δείκτης). Από τα υπόλοιπα στοιχεία δραστηριότητας, οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα πορεία εργασιών των επιχειρήσεων κινούνται εντόνως πτωτικά, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -15 (από +6) μονάδες, ενώ οι μήνες εξασφαλισμένης δραστηριότητας μειώθηκαν αισθητά, στους 3,6, από 4,7. Στις τιμές, οι αποπληθωριστικές προσδοκίες εξομαλύνονται ήπια, με το ισοζύγιο να διαμορφώνεται στις -25 (από -31) μονάδες. Τέλος, περιορίζεται ελαφρώς, στο 12% (από 15%) το ποσοστό των επιχειρήσεων που δεν αναφέρουν προσκόμματα στη λειτουργία τους.

Από τις υπόλοιπες, το 42% δηλώνει την ανεπάρκεια χρηματοδότησης και από ¼ εξίσου τη χαμηλή ζήτηση και τους λοιπούς παράγοντες ως τα βασικότερα λειτουργικά εμπόδια.

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Κατασκευές Δημοσίων Έργων** κινήθηκε οριακώς ανοδικά τον Δεκέμβριο συγκριτικά με τον Νοέμβριο, στις 28,3 (από 27,2) μονάδες, επίπεδο ελαφρώς χαμηλότερο του αντίστοιχου περυσινού (39,7 μον.). Ως προς το πρόγραμμα εργασιών του κλάδου, ο δείκτης των -74 μονάδων υποχώρησε έντονα, στις -86 μονάδες. Στις προβλέψεις για την απασχόληση καταγράφεται άνοδος 14 μονάδω στο σχετικό ισοζύγιο, το οποίο διαμορφώθηκε στις -62 μον.). Από τις επιχειρήσεις του κλάδου, το 65% (από 77%) αναμένει λιγότερες θέσεις απασχόλησης, με το οριακό 1-2% να προβλέπει εκ νέου αύξησή τους. Στις υπόλοιπες μεταβλητές, ο δείκτης για τις εκτιμήσεις του επιπέδου των τρεχουσών εργασιών των επιχειρήσεων παραμένει στο χαμηλό επίπεδο των -61 μονάδων. Στο πεδίο των τιμών, το σχετικό αρνητικό ισοζύγιο των -16 μονάδων διπλασιάστηκε. Τέλος, αυξήθηκε αισθητά, στο 11% (από 3%) των ερωτηθεισών επιχειρήσεων το ποσοστό που δηλώνει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία, όταν το 34% αναφέρει τη χαμηλή ζήτηση, το 35% τη χαμηλή χρηματοδότηση και το 3% τους λοιπούς συγκυριακούς παράγοντες ως τα κυριότερα επιχειρηματικά προσκόμματα.

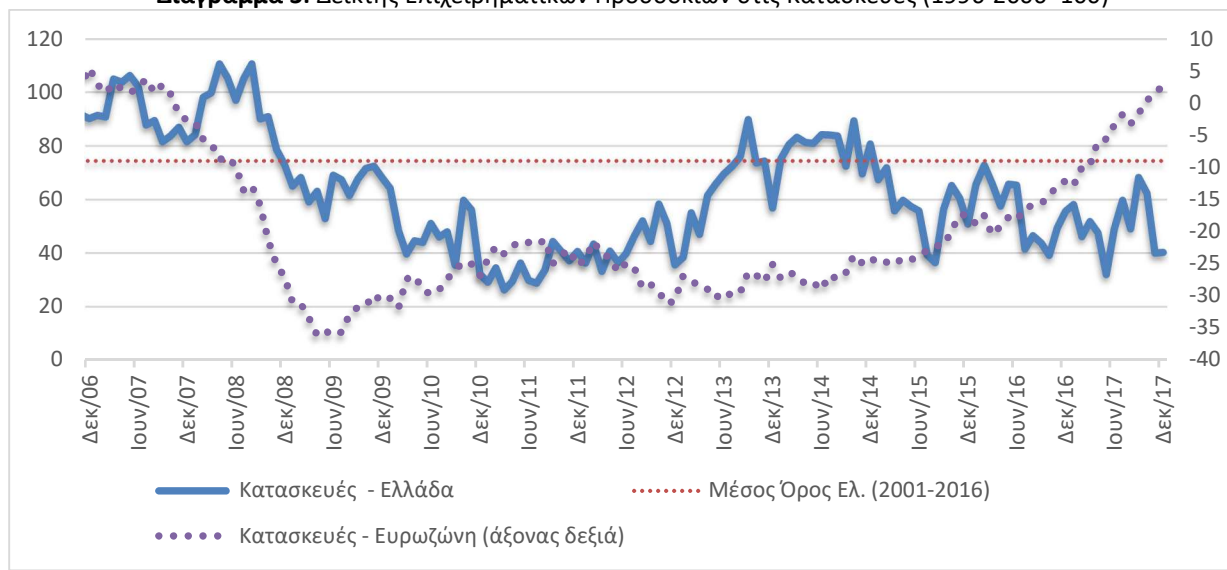
Πίνακας 3: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές

Τομέας		Ακραίες τιμές			Μέσος όρος							
Κατασκευές (1996-2006=100)		Min	Max	2001-2017	2013	2014	2015	2016	2017			
		26,3 Μαρ-11	123,8 Σεπ-03	73,5	65,0	80,4	56,4	55,7	50,4			
2016												
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ	
65,6	72,7	65,8	57,5	65,7	65,4	41,5	46,6	43,8	39,2	49,4	55,6	
2017												
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ	
58,1	46,2	51,8	41,6	32,1	49,1	59,8	49	68,2	62,3	40,0	40,3	

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις εκτιμήσεις για το πρόγραμμα των εργασιών και τις προβλέψεις για την απασχόληση.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 3: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές (1996-2006=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfín. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από την DG Ecfín

ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ: Επιδεινώση στις τρέχουσες πωλήσεις, αλλά αισιοδοξία για το επόμενο διάστημα

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στο **Λιανικό Εμπόριο** κινείται σε χαμηλότερα επίπεδα τον Δεκέμβριο σε σχέση με τον Νοέμβριο, στις 92,7 (από 96,7) μονάδες, χαμηλότερα σε σύγκριση με την αντίστοιχη περσινή του επίδοση (99 μον.¹). Από τις κύριες μεταβλητές του δείκτη, **οι εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις επιδεινώνονται, αντίθετα από τις προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξή τους, ενώ στις εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων καταγράφεται άνοδος στο σχετικό δείκτη**. Αναλυτικά, οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για τις τρέχουσες πωλήσεις τους αλλάζουν και πάλι τάση, με τον σχετικό δείκτη να κινείται σε αρνητικό πεδίο, στις -6 (από +8) μονάδες και το 37% (από 40%) των επιχειρήσεων να δηλώνει αυξημένες πωλήσεις, έναντι ενός 42% (από 33%) που αναφέρει το αντίθετο. Όμως από την άλλη πλευρά ενισχύονται οι αισιόδοξες προβλέψεις για την εξέλιξη των πωλήσεων το επόμενο τρίμηνο (στις +19 από +12 μον. το ισοζύγιο), με τις εκτιμήσεις για τα αποθέματα να υποδηλώνουν ελαφρά διόγκωσή τους (+7 από 0 μον. ο δείκτης). Στις παραγγελίες προς προμηθευτές, καταγράφεται πάντως αρνητική τάση, καθώς το σχετικό ισοζύγιο από τις +3 κινείται στις -2 μονάδες, ενώ βελτιώνονται ελαφρώς οι προοπτικές για την απασχόληση (στις +11 από +8 μον. το ισοζύγιο). Τέλος, ως προς τις τιμές, ο σχετικός δείκτης διαμορφώνεται στις +4 (από -2) μονάδες, με το 88% να αναμένει εκ νέου σταθερότητα.

Οι εξελίξεις σε επιμέρους κλάδους του Λιανικού εμπορίου είναι οι εξής:

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Τρόφιμα – Ποτά – Καπνός** παραμένει τον Δεκέμβριο στα ίδια επίπεδα, στις 74,2 (από 73,9) μονάδες, σε πολύ χαμηλότερη επίδοση σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή (118,6 μον.). Οι αρνητικές εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις αμβλύνονται, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -17 (από -24) μονάδες, ενώ οι προβλέψεις για τις πωλήσεις της επόμενης περιόδου επιδεινώνονται ελαφρά, με το ισοζύγιό τους να κινείται στις -5 (από -2) μονάδες. Στις εκτιμήσεις για τα αποθέματα, ο αντίστοιχος δείκτης υποδηλώνει μικρή κλιμάκωση (+14 από +10 μον.), ενώ στις προβλέψεις για παραγγελίες προς προμηθευτές σημειώνεται κάμψη στο σχετικό δείκτη (-5 από +12 μον.). Οι προβλέψεις για την εξέλιξη της απασχόλησης του κλάδου παραμένουν θετικές, αν και εξασθενούν (+10 από +13 μον. ο δείκτης), ενώ τέλος, ο δείκτης πρόβλεψης των τιμών κινείται κατά 14 μονάδες υψηλότερα.

Ανοδικά κινείται τον Δεκέμβριο ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Υφάσματα – Ένδυση – Υπόδηση**, φθάνοντας στις 95 (από 87,3) μονάδες, υψηλότερα σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή του επίδοση (62 μον.). Από τα βασικά στοιχεία δραστηριότητας, βελτιώνονται σημαντικά οι εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις (-12 από -67 μον. ο δείκτης), ενώ αντίθετα, οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη πορεία τους μεταβάλλονται αρνητικά (+12 από +39 μον. το ισοζύγιο), με τις εκτιμήσεις για τα αποθέματα να υποδηλώνουν μικρή κλιμάκωση (+11 από +7 μον. ο δείκτης). Οι προβλέψεις σχετικά με τις παραγγελίες προς προμηθευτές το επόμενο τρίμηνο κινούνται ελαφρώς πτωτικά (στις -4 από -2 μον. το ισοζύγιο), με τις προσδοκίες για την απασχόληση να βελτιώνονται ήπια (+5 από +3 μον. ο δείκτης). Τέλος ως προς τις τιμές, οι σχετικές προβλέψεις μείωσής τους εξομαλύνονται (-10 από -16 μον. το ισοζύγιο).

¹ Θα πρέπει πάντως να σημειωθεί ότι μεγάλος όγκος των απαντήσεων έχουν φθάσει στο IOBE πριν τις 22/12, κάτι που σημαίνει ότι ίσως να υποεκτιμάται σε κάποιο βαθμό ο «εορταστικός» τζιρος. Το ίδιο πάντως συνέβει και πέρυσι.

Πτώση καταγράφουν τον Δεκέμβριο οι επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Είδη Οικιακού Εξοπλισμού**, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 90,2 (από 104,3) μονάδες, υψηλότερα πάντως σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο πέρυσι (81,3 μον.). Το ισοζύγιο για τις τρέχουσες πωλήσεις χάνει έδαφος (στις -17 από +26 μον.), ενώ οι προβλέψεις για τις πωλήσεις της επόμενης περιόδου κινούνται ελαφρώς ανοδικά (+20 από +17 μον. ο δείκτης). Ο δείκτης των αποθεμάτων κινείται στις +2 (από -5) μονάδες, ενώ στις προβλέψεις παραγγελιών προς προμηθευτές, το σχετικό οριακά θετικό ισοζύγιο παραμένει σταθερό. Ο αρνητικός δείκτης στις προβλέψεις για την απασχόληση του κλάδου δίνει τη θέση του σε θετικό πρόσημο (στις +12 από -3 μον.), με το 15% (από 2%) των επιχειρήσεων να προβλέπει άνοδο. Τέλος, στις τιμές, σχεδόν όλοι (96%) προσδοκούν σταθερότητα.

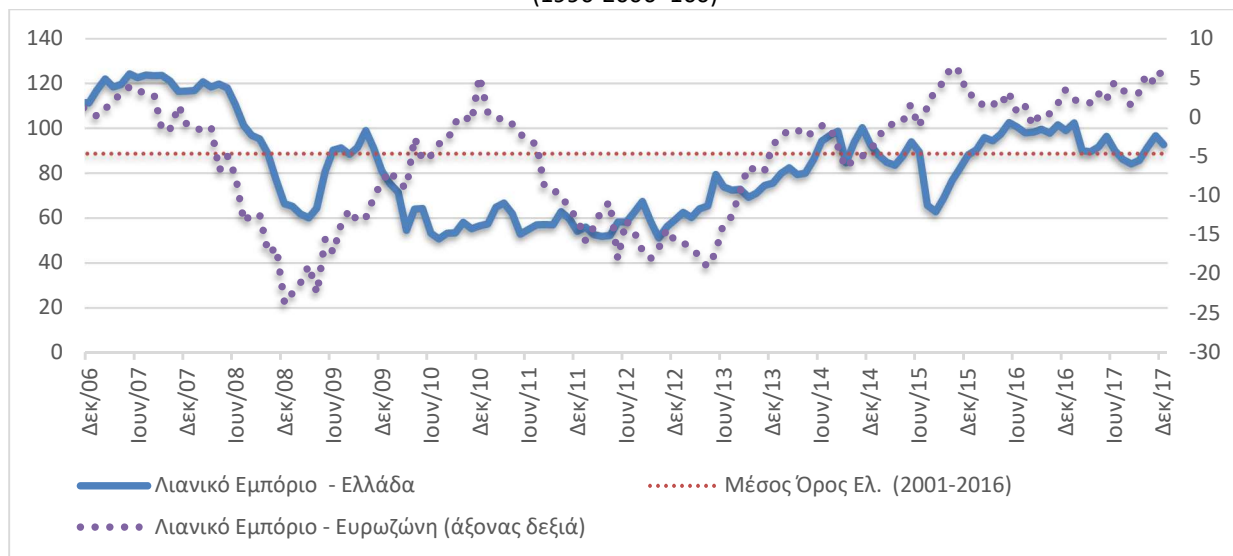
Πίνακας 4: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο

Τομέας		Ακραίες τιμές			Μέσος όρος						
Λιανικό Εμπόριο (1996-2006=100)		Min	Max	2001-2017	2013	2014	2015	2016	2017		
		50,8 Ιουλ-10	124,3 Μαι-07	88,6	70,2	89,1	81,0	98	91,4		
2016											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
90,5	95,9	94,4	97,5	102,6	100,6	98,0	98,4	99,6	97,9	101,6	99,0
2017											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
102,5	90,1	89,6	91,7	96,4	90,0	86,1	84,2	85,7	91,5	96,7	92,7

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις εκτιμήσεις και τις προβλέψεις για τις πωλήσεις και τις εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 4: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο (1996-2006=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfín. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από την DG Ecfín

Καθοδικά κινούνται - όπως παραδοσιακά - τον Δεκέμβριο οι επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Οχήματα – Ανταλλακτικά**, με τον σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 108,8 (από 121,7) μονάδες, σε καλύτερη πάντως επίδοση έναντι της αντίστοιχης περσινής (97,2 μον.). Οι θετικές εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις του κλάδου αποδυναμώνονται (+11 από +32 μον. ο σχετικός δείκτης), ενώ το ισοζύγιο στις προβλέψεις για τις πωλήσεις της επόμενης περιόδου βελτιώνεται στις +33 (από

+28) μονάδες. Στα αποθέματα, ο σχετικός δείκτης αυξάνεται στις +6 (από -18) μονάδες, με τις θετικές προβλέψεις για την απασχόληση να ενισχύονται (στις +17 από +2 μον. το σχετικό ισοζύγιο). Στις παραγγελίες προς προμηθευτές, η τάση είναι αρνητική (-4 από +9 μον. το ισοζύγιο), ενώ τέλος, στις προβλέψεις των τιμών, το σχετικό ισοζύγιο γίνεται θετικό.

Οι επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Πολυκαταστήματα** κινούνται ανοδικά τον Δεκέμβριο, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 100,3 (από 95,1) μονάδες, σε ελαφρώς υψηλότερη επίδοση από την αντίστοιχη περσινή (97,6 μον.). Από τα επιμέρους στοιχεία, ο δείκτης τρεχουσών πωλήσεων κερδίζει 2 μονάδες (στις +12 μον.), ενώ και οι αισιόδοξες προβλέψεις για τις πωλήσεις της επόμενης περιόδου βελτιώνονται περαιτέρω, με το σχετικό ισοζύγιο να διπλασιάζεται στις +31 μονάδες. Οι εκτιμήσεις για το τρέχον ύψος των αποθεμάτων δεν μεταβάλλονται για δέκατο μήνα κατά σειρά (ισοσκελισμένος δείκτης), ενώ αμετάβλητο παραμένει και το ισοζύγιο των +11 μονάδων στις προβλέψεις για τις παραγγελίες προς προμηθευτές. Άνοδο παρουσιάζουν οι προβλέψεις για την απασχόληση (στις +22 από +3 μον. το ισοζύγιο), ενώ στις τιμές καταγράφεται ελαφρά πτώση των +2 μονάδων του σχετικού ισοζυγίου, το οποίο και ισοσκελίζεται.

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ: Συνεχίζουν να εξασθενούν οι αισιόδοξες εκτιμήσεις και προβλέψεις για την πορεία της ζήτησης

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις **Υπηρεσίες** υποχωρεί και τον Δεκέμβριο και διαμορφώνεται στις 84,6 (από 89,9) μονάδες, σε ανώτερα πάντως επίπεδα σε σχέση με τα αντίστοιχα περυσινά (76,7 μονάδες). **Από τις επιμέρους μεταβλητές του δείκτη, οι θετικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων εξασθενούν, όπως και οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση, αλλά και οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξή της.** Αναλυτικότερα, ο δείκτης των εκτιμήσεων για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων μειώνεται κατά το ήμισυ, στις +6 μονάδες, ενώ και οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση περιορίζονται (στις +5 από +11 μον. ο δείκτης). Θετικές παραμένουν οι προβλέψεις για τη ζήτηση του επόμενου τριμήνου, αν και το σχετικό ισοζύγιο περιορίζεται στις +6 (από +13) μονάδες, με τις προβλέψεις για την απασχόληση να μεταβάλλονται οριακά (-3 από -2 μον. ο σχετικός δείκτης). Στις τιμές, το σχετικό ισοζύγιο διαμορφώνεται στις -7 (από -5) μονάδες, ενώ το ποσοστό των επιχειρήσεων που δηλώνουν απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία κινείται εκ νέου στο 23% του συνόλου. Από τις υπόλοιπες επιχειρήσεις, το 39% επισημαίνει την ανεπάρκεια ζήτησης ως βασικότερο εμπόδιο στη λειτουργία του, το 16% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και το 20% την τρέχουσα οικονομική συγκυρία (κεφαλαιακοί έλεγχοι, καθυστέρηση εισπράξεων Δημοσίου, υψηλή φορολογία κ.α.).

Σε επίπεδο βασικών κλάδων των Υπηρεσιών έλαβαν χώρα οι εξής μεταβολές:

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Ξενοδοχεία – Εστιατόρια – Τουριστικά Πρακτορεία** κινείται πτωτικά τον Δεκέμβριο, στις 94,1 (από 101) μονάδες, σε υψηλότερο πάντως επίπεδο έναντι του αντίστοιχου περυσινού (83,3 μον.). Οι εκτιμήσεις για την πορεία της τρέχουσας κατάστασης των επιχειρήσεων χάνουν έδαφος (στις +18 από +33 μον. το ισοζύγιο), ενώ και στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση, ο σχετικός δείκτης μειώνεται στις +8 (από +15) μονάδες. Οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη ζήτηση δεν μεταβάλλονται (στις -14 μον. το ισοζύγιο), ενώ το ισοζύγιο απασχόλησης του κλάδου βελτιώνεται (-5 από -15 μον.). Ο δείκτης των τιμών διαμορφώνεται στις

-8 (από -11) μονάδες, ενώ τέλος, αυξάνεται στο 23% (από 17%) το ποσοστό των επιχειρήσεων που αναφέρει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία, με το 46% να κρίνει ως βασικό λειτουργικό εμπόδιο την ανεπάρκεια ζήτησης, το 9% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και το υπόλοιπο 21% την τρέχουσα οικονομική συγκυρία.

Ανάκαμψη σημειώνει τον Δεκέμβριο ο δείκτης προσδοκιών στους **Ενδιάμεσους Χρηματοπιστωτικούς Οργανισμούς** (δεν περιλαμβάνονται οι Τράπεζες), φθάνοντας στις 86,5 (από 76,9) μονάδες, σε υψηλότερα επίπεδα σε σύγκριση με πέρυσι (73,9 μον.). Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων αλλάζουν και πάλι τάση και γίνονται θετικές, με το σχετικό ισοζύγιο να κινείται στις +7 (από -10) μονάδες, ενώ και στις εκτιμήσεις της τρέχουσας ζήτησης καταγράφεται άνοδος (στις -4 από -24 μον. ο δείκτης). Σχετικά με τις προβλέψεις της βραχυπρόθεσμης πορείας της ζήτησης, ο σχετικός δείκτης διαμορφώνεται εκ νέου στις +39 μονάδες. Από τα υπόλοιπα στοιχεία, στις προβλέψεις για την απασχόληση καταγράφεται άνοδος, με το σχετικό ισοζύγιο να διαμορφώνεται στις +11 (από -5) μονάδες, ενώ στις προσδοκίες για τις τιμές, ο δείκτης των -5 μονάδων χάνει 2 μονάδες. Τέλος, το ποσοστό εκείνων που δηλώνουν ανεμπόδιστη επιχειρηματική λειτουργία διαμορφώνεται στο 14% (από 10%), με το 51% των ερωτηθέντων να αναφέρει την ανεπαρκή ζήτηση ως σημαντικότερο πρόσκομμα, το 10% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και ένα 24% τους λοιπούς συγκυριακούς παράγοντες.

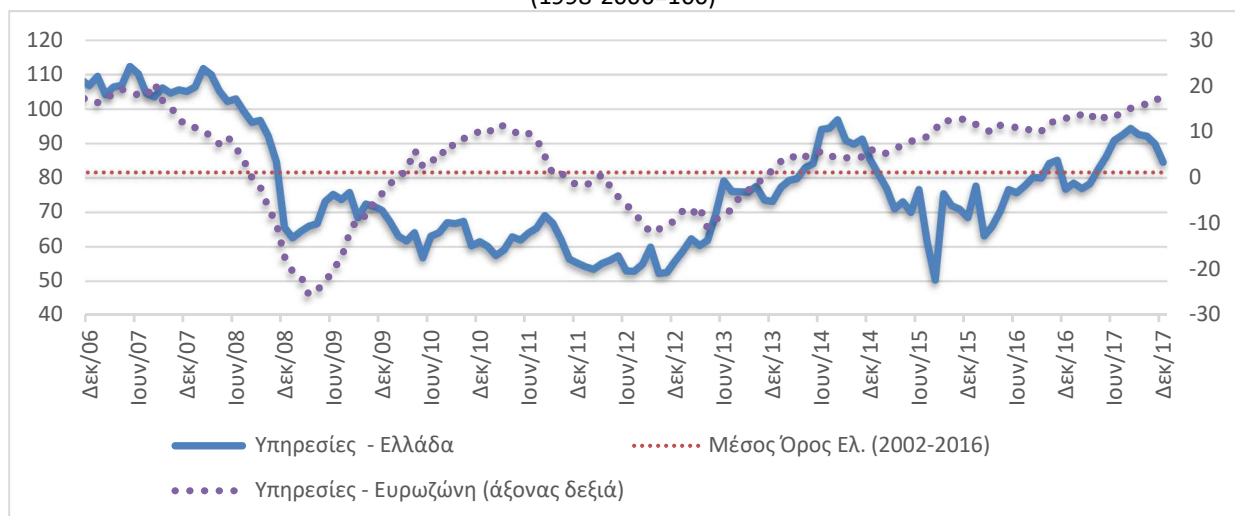
Πίνακας 5: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες

Τομέας		Ακραίες τιμές			Μέσος όρος							
Υπηρεσίες (1998-2006=100)		Min	Max		2001-2017	2013	2014	2015	2016	2017		
		53,4 Φεβ-12	122,5 γ' τρίμ. 01		81,8	70,4	87,2	68,5	76,1	86,6		
2016												
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ	
77,5	63,2	66,0	70,6	76,6	77,7	67,6	80,2	80,0	84,2	85,1	76,7	
2017												
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ	
78,5	76,9	78,3	82,4	86,3	90,9	92,5	94,4	92,6	92,1	89,9	84,6	

Σημειώσεις: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση την κατάσταση της επιχείρησης, καθώς και τις εκτιμήσεις και τις προβλέψεις για την πορεία της ζήτησης.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 5: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες
(1998-2006=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfín. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από την DG Ecfín

Χαμηλότερα κινείται τον Δεκέμβριο ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Διάφορες Επιχειρηματικές Δραστηριότητες**, ο οποίος φθάνει στις 66,8 (από 79,8) μονάδες, σε υψηλότερα επίπεδα σε σύγκριση με τα αντίστοιχα περσινά (55,6 μον.). Στους βασικούς δείκτες, το αρνητικό ισοζύγιο στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων διευρύνεται κατά 21 μονάδες (στις -22 μον.), ενώ στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση καταγράφεται επίσης σημαντική επιδείνωση (-12 από +6 μον. το ισοζύγιο). Οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της ζήτησης υποδηλώνουν χειροτέρευση, με τον δείκτη των +8 μονάδων να κινείται στις -6, ενώ και στις προβλέψεις για την απασχόληση καταγράφεται πτώση στο σχετικό ισοζύγιο (στις -18 από -3 μον. ο σχετικός δείκτης). Οι προσδοκίες για τις τιμές είναι ελαφρώς αποπληθωριστικές (στις -8 από -5 μον. ο δείκτης), ενώ τέλος, παραμένει στο 21% το ποσοστό των επιχειρήσεων που δηλώνει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία, με το 1/3 να αναφέρει την ανεπάρκεια ζήτησης, το 28% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και το 13% άλλους παράγοντες ως τα βασικότερα εμπόδια λειτουργίας του.

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στην **Πληροφορική και Ανάπτυξη Λογισμικού** κινείται ανοδικά τον Δεκέμβριο, στις 79,1 (από 72,9) μονάδες, σε ελαφρώς ανώτερο επίπεδο σε σχέση με το αντίστοιχο περσινό (77,3 μον.). Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων αλλάζουν τάση και γίνονται οριακά θετικές (στις +3 από -13 μον. ο δείκτης), όπως και οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση (+5 μονάδες). Ο δείκτης των +13 μονάδων στις προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη πορεία της ζήτησης αυξάνεται κατά 2 μονάδες, ενώ μόνο στις προβλέψεις για την απασχόληση του κλάδου σημειώνεται μικρή πτώση των 3 μονάδων (-8 μον. ο δείκτης). Ως προς τις προσδοκίες για τις τιμές, η αποπληθωριστική τάση εντείνεται (-13 από -5 μον. ο δείκτης), ενώ τέλος, το 30% των επιχειρήσεων δηλώνει και πάλι απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία, με το 28% να επισημαίνει την ανεπάρκεια ζήτησης και το 23% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης ως τα κυριότερα προσκόμματα στη λειτουργία του.

Βελτίωση καταγράφουν οι επιχειρηματικές προσδοκίες και στις **Χερσαίες Μεταφορές** τον Δεκέμβριο, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 88,1 (από 82,9) μονάδες, σε χαμηλότερη τιμή σε σχέση με πέρυσι (78 μον.). Το ισοζύγιο των +5 μονάδων στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων αυξάνεται κατά 4 μονάδες, ενώ και στον δείκτη εκτιμήσεων για την τρέχουσα ζήτηση καταγράφεται άνοδος (στις +6 από -5 μον.). Στις προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη πορεία της ζήτησης σημειώνεται επίσης θετική μεταβολή (+2 από -2 μον. το σχετικό ισοζύγιο), ενώ στις προβλέψεις για την απασχόληση του κλάδου η τάση είναι επίσης ανοδική (-2 από -13 μον. το ισοζύγιο). Ο δείκτης των τιμών κινείται υψηλότερα κατά 7 μονάδες, στις -13, ενώ τέλος, το 42% των επιχειρήσεων δηλώνει ξανά ανεμπόδιστη επιχειρηματική λειτουργία, με το 1/3 να επισημαίνει την ανεπάρκεια ζήτησης, το 15% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και το 1/10 τους λοιπούς παράγοντες ως τα βασικότερα εμπόδια στη λειτουργία τους.

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ**Βελτίωση καταναλωτικής εμπιστοσύνης με λιγότερο δυσοίωνες προβλέψεις σε όλους τους βασικούς δείκτες**

Ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης διαμορφώθηκε σε υψηλότερο επίπεδο τον Δεκέμβριο σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα, στις -50,3 (από -53,8) μονάδες, που είναι η υψηλότερη τιμή του από τον Ιούνιο του 2015. **Η βελτίωση των προσδοκιών, μετά από ένα τρίμηνο σταθερότητας, θεωρείται ότι οφείλεται κυρίως στην ολοκλήρωση της τρίτης αξιολόγησης του τρέχοντος χρηματοδοτικού προγράμματος, χωρίς τις παρατεταμένες διαδικασίες των προηγούμενων αξιολογήσεων, αλλά και δίχως εφαρμογή νέων δημοσιονομικών μέτρων, τουλάχιστον βραχυπρόθεσμα. Η άνοδος του δείκτη αντανakλά και τη νέα, σημαντική βελτίωση της πρόβλεψης για την ανεργία, που αποτυπώνεται και στα σχετικά, επίσημα στοιχεία τουλάχιστον μέχρι το τρίτο τρίμηνο, εξασθενώντας την απαισιοδοξία των νοικοκυριών και για την οικονομική τους κατάσταση.** Πάρα την άνοδο του δείκτη καταναλωτικής εμπιστοσύνης, η Ελλάδα παραμένει η χώρα με τη χαμηλότερη τιμή του μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ακολουθούν η Βουλγαρία (-23,6 από -22,4), η Κροατία (-13,8 από -16,4), η Ρουμανία (-25,1 από -22,2) και η Ουγγαρία (-7,7 από -12,9). Ο μέσος δείκτης σε επίπεδο ΕΕ διαμορφώθηκε στις -0,6 (από -0,7) μονάδες και στην Ευρωζώνη στις +0,5 (από +0,0) μονάδες. Ανοδική τάση τον Δεκέμβριο σημειώνεται σε 12 χώρες, όπως και τον Νοέμβριο, ενώ θετικό πρόσημο διατηρούν 13 χώρες: οι σκανδιναβικές (Δανία, Σουηδία, Φινλανδία), το Λουξεμβούργο, το Βέλγιο, η Τσεχία, η Γερμανία, η Μάλτα, η Ολλανδία, η Αυστρία, η Πορτογαλία, η Κύπρος και η Ιρλανδία. Αναλυτικά:

- **Οριακή βελτίωση στις προβλέψεις για την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών**

Οι προβλέψεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους τους προσεχείς 12 μήνες βελτιώνονται τον Δεκέμβριο, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -45,2 (από -46) μονάδες. Το 56% (από 60%) των νοικοκυριών αναμένει ελαφρά ή αισθητή επιδείνωση της οικονομικής του κατάστασης, ενώ το 4% (από 2%) προβλέπει μικρή βελτίωση. Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις +1,3 και +0,1 μονάδες.

- **Βελτίωση και στις προβλέψεις για την οικονομική κατάσταση της χώρας**

Ο δείκτης των προβλέψεων των νοικοκυριών για την οικονομική κατάσταση της χώρας τους το προσεχές 12-μηνο βελτιώνεται και τον Δεκέμβριο και διαμορφώνεται στις -42,5 (από -48,4) μονάδες. Το 60% (από 64%) των καταναλωτών προβλέπει ελαφρά ή αισθητή επιδείνωση της οικονομικής κατάστασης της χώρας, έναντι του 9% το οποίο αναμένει εκ νέου ελαφρά βελτίωση. Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις +0,1 και +5,7 μονάδες.

- **Μικρή ανάκαμψη στην πρόθεση για αποταμίευση**

Ο δείκτης της πρόθεσης για αποταμίευση τους προσεχείς 12 μήνες ανακάμπτει τον Δεκέμβριο και διαμορφώνεται στις -77,5 (από -79,5) μονάδες. Το 92% των νοικοκυριών και πάλι δεν θεωρεί καθόλου πιθανή την αποταμίευση στο επόμενο 12μηνο, ενώ το 7% (από 6%) τη θεωρεί πολύ πιθανή. Οι σχετικοί δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις +1,6 και -1,3 μονάδες αντίστοιχα.

- **Λιγότερο απαισιόδοξες προβλέψεις για την πορεία της ανεργίας**

Ο δείκτης πρόβλεψης για την εξέλιξη της ανεργίας τους προσεχείς 12 μήνες μειώθηκε τον Δεκέμβριο στις +36,1 (από +41,3) μονάδες. Το ποσοστό των νοικοκυριών που προβλέπει μικρή ή αισθητή άνοδο της ανεργίας διαμορφώθηκε στο 56% (από 60%), με το 15% (από 13%) των

ερωτηθέντων να αναμένει ελαφρά ή αισθητή μείωσή της. Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη κινήθηκαν στις +4,9 και +2,4 μονάδες.

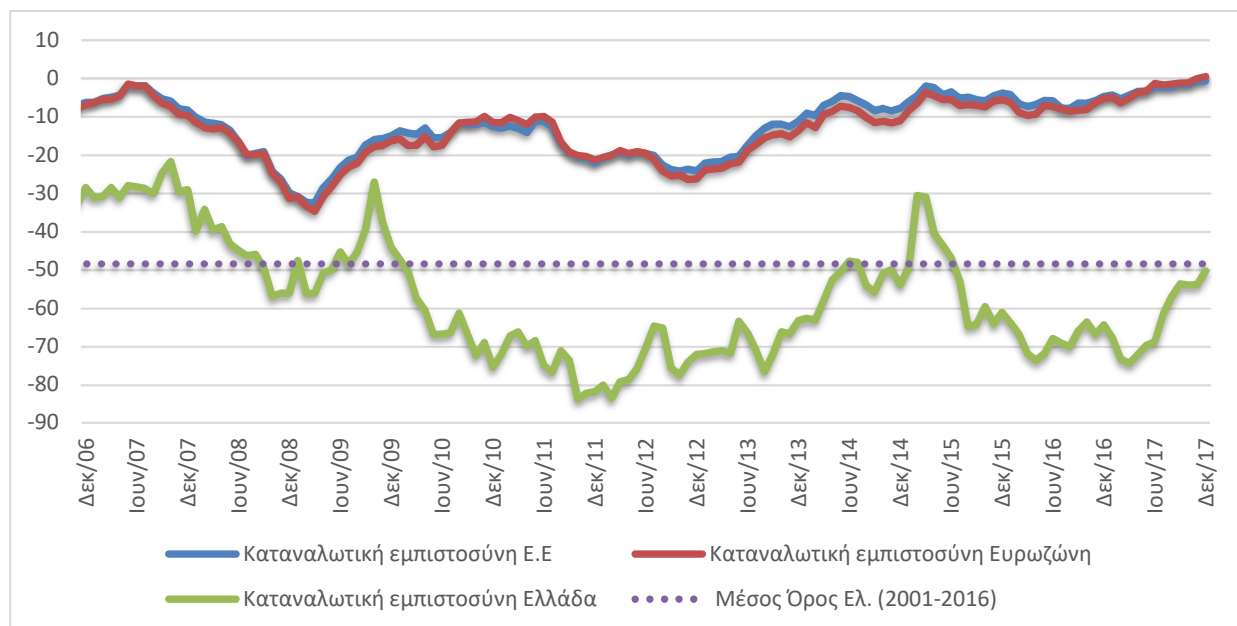
Πίνακας 6: Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

Περιοχή	Ακραίες τιμές		Μέσοι όροι									
	Min	Max	2001-2017	2011	2013	2014	2015	2016	2017			
ΕΕ-28	-31,9 Μαρ-09	0,8 Ιαν-01	-11,7	-15,6	-16,7	-7,2	-4,4	-6,3	-2,7			
Ευρωζώνη	-34,2 Μαρ-09	1,0 Ιαν-01	-13,0	-14,4	-18,7	-10,2	-6,2	-7,7	-2,5			
Ελλάδα	-83,8 Οκτ-11	-16,9 Απρ-04	-49,0	-74,1	-69,4	-54,0	-50,7	-68,0	-63,0			
Περιοχή	2016											
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
ΕΕ-28	-4,2	-6,6	-7,3	-6,8	-5,7	-5,8	-7,7	-7,7	-6,4	-6,5	-5,8	-4,6
Ευρωζώνη	-6,3	-8,8	-9,7	-9,3	-7,0	-7,2	-7,9	-8,5	-8,2	-8,0	-6,2	-5,1
Ελλάδα	-63,9	-66,8	-71,9	-73,7	-71,9	-68,0	-69,2	-70,1	-65,9	-63,6	-66,9	-64,4
Περιοχή	2017											
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
ΕΕ-28	-4,3	-5,3	-4,3	-3,4	-3,3	-2,2	-2,3	-2,3	-1,6	-1,6	-0,7	-0,6
Ευρωζώνη	-4,9	-6,4	-5,1	-3,6	-3,3	-1,3	-1,7	-1,5	-1,2	-1,1	0	0,5
Ελλάδα	-67,8	-73,3	-74,4	-72,2	-69,7	-68,8	-61,5	-57	-53,7	-54	-53,8	-50,3

Σημείωση: ο Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών υπολογίζεται με βάση τις προβλέψεις για τη γενικότερη οικονομική κατάσταση της χώρας, την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους, την πρόθεση αποταμίευσης και την πρόβλεψη για την ανεργία. Οι προβλέψεις κινούνται στο διάστημα +100 (όλοι προβλέπουν αύξηση) έως -100 (όλοι προβλέπουν μείωση) και εμφανίζονται ως διαφορές θετικών-αρνητικών απαντήσεων. Αρνητική διαφορά σημαίνει ότι το ποσοστό αυτών που προβλέπουν μείωση κάθε μεγέθους υπερτερεί του ποσοστού όσων προσδοκούν αύξηση και αντίστροφα.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfín

Διάγραμμα 6: Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfín

• **Εντείνονται οι πληθωριστικές προσδοκίες**

Ανοδικά κινούνται και τον Δεκέμβριο οι προβλέψεις μεταβολών στις τιμές τους προσεχείς 12 μήνες, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις +13,3 (από +8,6) μονάδες. Το 44% των νοικοκυριών προβλέπει εκ νέου άνοδο τιμών με τον ίδιο ή ταχύτερο ρυθμό και το 32-33% αναμένει εκ νέου σταθερότητα. Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις +18,4 και +13,6 μονάδες.

• **Μικρή επιδείνωση στην πρόθεση για μείζονες αγορές**

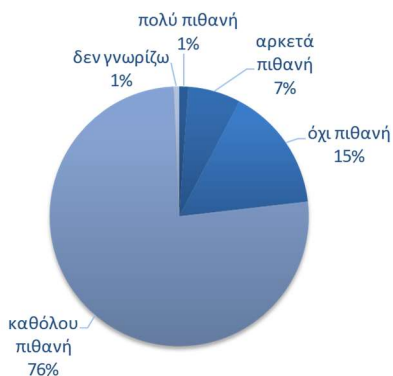
Η πρόθεση των καταναλωτών για σημαντικές αγορές τους προσεχείς 12 μήνες (επίπλων, ηλεκτρικών συσκευών κ.λπ.) επιδεινώνεται ελαφρά τον Δεκέμβριο, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -51,5 (από -50,4) μονάδες. Το 59% (από 58%) των καταναλωτών προβλέπει ότι θα προβεί σε λιγότερες ή πολύ λιγότερες δαπάνες, ενώ το 3% αναμένει το αντίθετο. Οι ευρωπαϊκοί δείκτες διαμορφώθηκαν στις -13,2 μονάδες στην ΕΕ και στις -14,8 μονάδες στην Ευρωζώνη.

• **Στα ίδια σχεδόν επίπεδα το ποσοστό των καταναλωτών που δηλώνουν ότι «μόλις τα βγάζουν πέρα»**

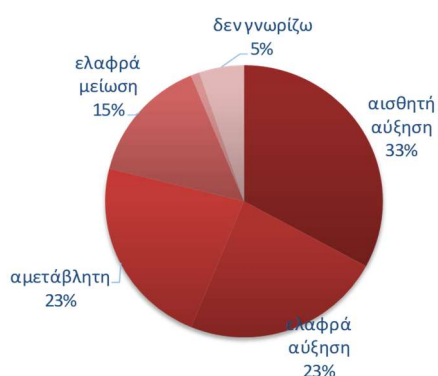
Σχετικά με τις εκτιμήσεις για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού, το ποσοστό των καταναλωτών που δηλώνει ότι «μόλις τα βγάζει πέρα» παραμένει τον Δεκέμβριο στο 64-65%, ενώ σταθερό, στο 13%, διατηρείται και το ποσοστό όσων αναφέρουν ότι αντλούν από τις αποταμιεύσεις τους. Οι καταναλωτές που δηλώνουν ότι αποταμιεύουν λίγο ή πολύ αντιστοιχούν σε ένα 9-10% του συνόλου, ενώ όσοι δηλώνουν ότι «έχουν χρεωθεί» παραμένουν στο 13%.

Διάγραμμα 7: Βασικοί δείκτες έρευνας καταναλωτών το επόμενο 12μηνο

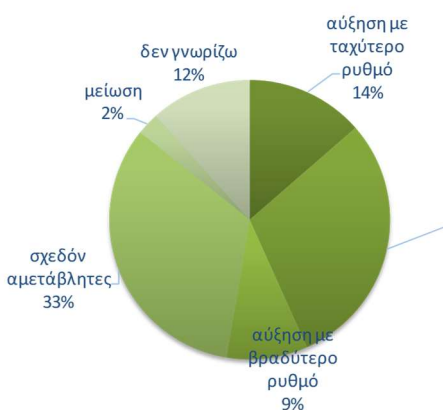
ΠΡΟΘΕΣΗ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗΣ

ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ

ΠΡΟΘΕΣΗ ΓΙΑ ΜΕΙΖΟΝΕΣ ΑΓΟΡΕΣ

Πηγή: IOBE